

Forfatter: Skram, Erik

Titel: Udrag fra Gertrude Coldbjørnsen (Danske Klassikere)

Citation: Skram, Erik: "Gertrude Coldbjørnsen", i Skram, Erik: *Gertrude Coldbjørnsen*, udg. af Pål Dahlerup, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1987, s. 168. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-skrame01-shoot-idm140171026141200/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Gertrude Coldbjørnsen

fra 1883, at han var blevet skuffet i kærlighed, men at mødet med Amalie Skram gav ham mod til »at gøre et Forsøg endnu» og dermed fastholde sin »Livsanskuelse grunder på Elskov» (det er titlen på en bog af den danske filosof Viggo Drewsen fra 1881). Da mødet og ægteskabet med Amalie Skram falder senere end *Gertrude Coldbjørnsen*, skal blot de vigtigste data nævnes, og kun de perspektiver trækkes frem, som kaster lys over romanen.

Erik Skram mødte den smukke, fraskilte Amalie Müller ved Bjørnsons forfatterjubilæum i efteråret 1882. Hun var da litteraturanmelder ved forskellige norske blade, der var planer om at gøre hende til sekretær ved det oppositionelle *Nyt tidsskrift*, og hun debuterede samme år med novellen *Madam Højers Lejefolk*. Det blev kærlighed ved første blik fra begge sider. Telegrammerne falder tæt i august 1882. »Har feber af at vente. Længes, men er gruelig bange», skriver hun. Men der kommer også hurtigt grus i maskineriet. Drachmann, der også er med ved Bjørnsonfesten, har fløet fortalt hende om Erik Skrams mange kærlighedsforhold, og frieren må bekende, at han på tredje år har et seksuelt forhold til en butikssyerske, Camilla.

Amalie Müller vil under disse forhold trække sig: »Livet er så dog alligevel en ørk, og støder man på en oase, så gjør man klogest i at gå den forbi for at slippe for den jammer det volder at drives fra den igen» (1/9 eller 2/9 1882). Erik Skram forklarer sig og fortæller om Camilla-historien i detaljer (2/9), men det gør ikke sagen bedre: Amalie Müller bryder, ikke af skinsyge, skriver hun, men af retsbevidsthed. Hvorfor gifter han sig ikke med pigen? »Det er og bliver oprørende at mænd ikke opdrages til at føle den slags ansvar» (6/9). Erik Skram forsvarer sig og forsøger igen: »Jeg vandt dig for hurtigt. Lad mig nu prøve, om jeg kan vinde dig anden Gang og bedre.» (10/9). Det lykkedes. Amalie og Erik Skram blev gift i april 1884 og bosatte sig i København. Hendes to sønner af første ægteskab boede i perioder hos dem. I 1889 fik de sammen datteren Johanne, kaldet »Småen». De blev separeret i 1899, men ikke lovformeligt skilt før hendes død i 1905. Erik Skram giftede sig i 1907 med Caroline Aagaard.

Det var et flot forfatterpar, der i 1884 drog ind i København: høje, smukke og »lovede» begge to. Men de kom med utraditionelle kønsroller. Hun havde talentet og han troen på kærligheden. Set fra